WATAPANA

JAARGANG I Nr. 1 JULI 1968

LITERAIR TIJDSCHRIFT VAN DE NED. ANTILLEN

"WATAPANA"

verschijnt driemaal per jaar.

REDAKTIE

H.Habibe, R.Lopez-Ramirez,. Mevr.G.Pestana, O.Kwas, A.Daal.

SEKRETARIAAT

H.Habibe,
Regentesseplein 21-A
Den Haag, Nederland.

Het Autonomie Monument . . .

Ten Geleide.

In de Nederlandse Antillen is een streven merkbaar, met name onder de jongeren, om zich ook kunstzinnig-cultureel aktiever te gaan bezighouden. Mede in het kader van een grotere bewustwording van een eigen identiteit van de Antilliaan is dit van belang. De eigen identiteit immers vindt zijn weerspiegeling o.m. ook in de kunstzinnig-culturele expressie.

Er bestaan voor de Antilliaan echter nog weinig mogelijkheden om zijn artistieke talenten te ontplooien door middel van publikaties of tentoonstellingen. Het initiatief van de redaktie van "Watapana" is om deze reden dan ook verheugend. De redakteuren hebben een zware verantwoordelijkheid op zich genomen. Uit het voorwoord van dit eerste nummer spreekt duidelijk de veelzijdige taak die zij zich hebben gedacht.

Ik wens de initiatiefnemers daarbij veel succes en spreek de hoop uit, dat zij een belangrijke bijdrage mogen leveren aan het culturele leven van de Nederlandse Antillen.

Gevolmachtigde Minister van de
Nederlandse Antillen.

Dr. E. Jonckheer

EEN WOORD VAN DE REDAKTIE

Op een wereldbol zijn de Nederlandse Antillen zes kleine eilandjes, die met het blote oog nauwelijks waarneembaar zijn. Maar het zijn toch eilanden met eigen zeden en gewoonten, met eigen uitdrukkingsmiddelen, kortom met een eigen kultuurpatroon.

Zoals het meestal gebeurt in koloniale gebieden, heeft men daar ook veel overgenomen van de kultuur van landen, waarmee men in de loop der eeuwen in kontakt is gekomen.

Zo heeft bv. de literatuur van de Nederlandse Antillen een grote invloed ondergaan van de Nederlandse.

Er zijn, echter, ook nog Antillianen, die de eigen kultuur niet uit het oog hebben verloren. Antillianen, die zoals J.S. Corsen, naast vreemde talen, ook hun eigen moedertaal, het Papiamento, hebben weten te hanteren om hun poëtische inspiraties e.d. tot uitdrukking te brengen.

M.a.w. Antillianen, die hun individualiteit hebben weten te handhaven. En dank zij dit feit, kunnen we vandaag spreken van: "de Antilliaanse literatuur" naast "de literatuur in de Nederlandse Antillen", waartoe ook Spaanse en Nederlandse literaire oeuvres gerekend worden, die door Antillianen geschreven zijn.

Het ligt in de bedoeling van dit tijdschrift U in de eerste plaats kennis te laten maken met deze "Antilliaanse literatuur".

In tegenstelling tot vroegere Antilliaanse tijdschriften ("Simadán", de Antilliaanse Cahiers), willen wij naast alléén maar gedichten, ook nog korte verhalen, literaire essays en kritieken, vertalingen uit het Papiamento, linguïstische verhandelingen over het Papiamento en andere artikelen met een educatief doel, opnemen.

Hierdoor zou "Watapana" niet alleen het karakter van een kultuur-oogst kunnen krijgen, maar ook van een kultuur-spreiding. Het wil de Antilliaanse kultuur zovéél mogelijk toegankelijk maken, óók op grotere afstand.

Aan boord van "CANOA" (1961 - 1963)

de avant-garde was reeds aan de kant:
de grote leeuw en de arend
hadden de aftocht geblazen
- Eligius, waar bistu bleven? -
de fraaie semi-arts
had zijn placenta doorgebeten

maar de jongen met de virginale naam
bleef nog een tijdje doorsukkelen
en Marius, de tweede Freud,
dirigeerde het concert
met zijn lange stok van jong hout

ook de voorvechter
van de genetische stroming
"indiaan in hart en nier"
was aan boord

en de socioloog,
die als een giraf boven de vergadering
reikhalzend mekkerde: "alles flieszt
und Canoa soll und musz flieszen"

en de jurist,
die populair was om zijn musische capriolen
en zijn verhandeling over het proces van Cortijo:
"mos fumandi marihuanae omnibus musicis"

en de filosoof Vickie de Rijpe,
bekend om zijn naar adem doen smakkend boek
"van jou hou ik het meest"

toen kwam "le marquis de Paris"
en het werd een lange diabolische nacht:
hijsen in Sombrero en vrijen op z'n frans

door de maharadja uit de Libanon
werden wij moreel herbewapend:
we zagen het in den Oosten dagen

plotseling viel de stilte uit de hemel:
Helena werd ontvoerd!
neen, niet de Trojaanse,
maar de indiaanse uit Aruba

toen verscheen "Sjaalie"
als een deus ex machina,
hij hief zijn magnetische stem
en bedwelmde alle sirenen:
Canoa stond weer in volle bloei . . . .

EEN EX-LID van "CANOA"

Letterkunde in de Nederlandse Antillen in het Papiaments.

Dit artikel handelt over de letterkunde in de landstaal van Aruba, Bonaire en Curacao, de literatuur in het papiaments. Het is een betreurenswaardige gewoonte van velen in Nederland om laatdunkend over deze taal te spreken; men heeft het dan denigrerend over "koeterwaals", over "mengtaaltje" of over "Dat-taaltje-hoe-heet-dat-weer". Eerlijkheidshalve moet ik opmerken, dat de waardering van het Papiaments door Antillianen ook niet altijd even groot is geweest. Ik denk b.v. aan de Curacaoenaar Jesurun die notabene in 1897 een beknopte grammatica van het Papiaments het licht laat zien en zich in het jaar daarop haast te verklaren, dat men zijn werk niet beschouwen moet als een aanmoediging tot het aanleren van het Papiaments. Sterker nog: kort en bondig stelt hij vast: "het Papiaments is geen taal". In tegenstelling tot deze meningen staan de waarderende uitspraken van de hoogleraren Lenz en Hellinga, waarop ik hier moeilijk nader in kan gaan. Hoe het ook zij, deze taal doet uitstekend dienst voor het dagelijks gebruik van ontwikkelde mensen en wordt thans gebruikt in politieke discussies, in kranten en tijdschriften, in toneelstukken, in literair proza, in poëzie en in wetenschappelijke verhandelingen.

"Simadán"

De Antillen hebben verschillende auteurs en dichters voortgebracht, die zich van het Papiaments bedienen. Een opsomming van namen heeft weinig zin. Ik moet jammer genoeg voorbijgaan aan de werken van W. Kroon en Miguel Suriel, die de pen hanteerden in een tijd, dat een Papiamentse roman als een "Rara avis" kon worden gekwalificeerd. Evenmin laat de ruimte toe een beschouwing te wijden aan het literaire tijdschrift "Simadán", dat in de jaren veertig een kort bestaan heeft gehad maar van grote invloed is geweest op de groei en bloei van de literatuur in het Papiaments.
Indien ik mij beperk tot een paar Curacaose kunstenaars moet mijn voorkeur niet worden toegeschreven aan chauvinisme maar aan het feit, dat deze meer hebben gepubliceerd. Van de Bonairiaan Hubert Booi, die o.a. met zijn passiespel "Golgotha" bewezen heeft zeer talentvol te zijn kan nog veel worden verwacht. Aruba heeft in Federico Oduber een figuur wiens sociale preocupatie in enkele surrealistische gedichten op voortreffelijke wijze is verklankt.

Persoonlijk verwacht ik heel veel van de jonge, nog vrij onbekende dichter Henry Habibe, van wie hopelijk spoedig een gedichtenbundel zal worden gepubliceerd. Hij is ongetwijfeld begaafd en de liefde voor zijn geboorteland heeft hem enkele gevoelige, vertederende strofen in de pen gegeven.

De belangrijkste dichter en prozaschrijver is de Curacaoenaar Pierre Lauffer, die nog met kop en schouders uitsteekt boven zijn tijdgenoten. Ik heb het voorrecht gehad aan het kraambed te staan van vele van zijn gedichten, zodat ik met onverholen bewondering kan getuigen, dat hij, om met Debrot te spreken, behoort tot de dichters bij de gratie Gods.

"Patria"

Wanneer zijn eerste bundel "Patria" verschijnt, heeft hij vele van deze gedichten reeds jaren in een vergeeld schoolschrift bij zich gedragen en als een kind aan zijn brede borst gekoesterd. Nog herinner ik mij hoe Luis Daal hem in een felle, vurige peroratie verweet: "Je onthoudt ons volk iets waar het recht op heeft!" Uit deze bundel volgt hier een gedicht eerst in de originele versie en daarna in het Nederlands in de bewerking van Cola Debrot, die - hoe voortreffelijk ook - toch afbreuk moet doen aan de schoonheid van het gedicht.

Suspiro

Ki dusji sonjamentu ta
- Den mi momentunan perdí -
Di cosnan leu fo'i mi

Ki dusji ta di lubida
Realidad rondo di mi
Pa busca ilusion

Mi sa cu mi ta bolbe atrobe
Den mi mundu di tristesa
Pa berdad i amargura jobe
Manera piedra di sabada riba mi

I sinembargo mi ta persisti
Cu sigui mi locura
T'e cos mas dusji cu ta existi

Bestaat er iets heerlijkers?

Bestaat er iets heerlijkers
dan een droom
Iets heerlijkers dan zorgeloos bedenken
van alles
van alles
wat alleen maar kan gebeuren
in een vage, ijle droom?

Bestaat er iets heerlijkers
dan te vergeten
dat je straks terug moet keren
in een wereld vol droefenis
waar het keien regent
van waarheid en bitterheid
De kinderen schreien
De moeders tobben zich af
De haan kraait voor de derde maal
En je ligt er maar
En je droomt
van iets heerlijks
van iets pittigs
of liever nog van iets
bovenmate schoons.

In zijn proza is Lauffer evenmin te evenaren. Hij beheerst het Papiaments als geen ander; zijn verhalen zijn juwelen van de plastiek van deze taal al geeft hij zijn bundels bescheiden titels als: "Wiri-wiri" (kruimels), "Raspá" (schraapsel) en "Njapa" (toegift).
Het is jammer, dat het werk van Lauffer niet in een wereldtaal is voortgebracht!

vertedering

Elis Juliana mag zich verheugen in een grote mate van populariteit omdat hij de kunst verstaat zijn gedichten, die eenvoudiger van structuur zijn dan die van Lauffer, op onnavolgbare wijze voor te dragen. Hij schildert typen, die soms boosaardig, soms dwaas en soms domweg zielig zijn, maar die allen gemeen hebben, dat zij om de een of andere reden de lezer vertederen. Zijn sterkste kant is dan ook het epische gedicht, ofschoon hij soms ook zeer gevoelig, bijna sentimenteel kan zijn, zoals b.v. in "Angel Pretu" (zwarte engel) uit zijn bundel "Flor de datu" (cactusbloem):

In moeders schoot vraagt het kind
"Moedertje, bestaan er zwarte engelen?"
Het enige antwoord, dat moeder geven kan, is:
Ga nu maar stil slapen, mijn kind.

Evenals W. L. Penning jr., die in 1883 onder het pseudoniem M. Coens een dichtbundel uitgaf onder de bescheiden titel "Tienden van de Oogst", noemt Luis H. Daal in 1963 zijn bundel "Kosecha de Maloa". Hiermee heeft hij zich ge-

schaard onder de dichters in het Papiaments, nadat hij reeds bekend was geworden door zijn Spaanse proza: Daal is dan ook volkomen tweetalig. Hoewel van zijn hand ook verhalen in het Nederlands bekend zijn, zou ik hem niet drietalig noemen, omdat zijn Nederlandse werken duidelijk sporen van vertaling uit het Spaans vertonen. Hij mist de milde ironie van Lauffer en Juliana maar uit zijn gedichten spreekt daarentegen een idealisme, dat vooral in deze tijd weldadig aandoet. In een zorgvuldig verzorgde versificatie legt hij zijn gevoelens bloot op een wijze, die doet verwachten, dat hij in de toekomst Pierre A. Lauffer, die nu nog op eenzame hoogte staat, naar de kroon zal kunnen steken.

drs. J. Ph. de Palm

II

Awe nochi
ku b'a habri bo bentana
b'a tira afó bo brasa
otro band'i kaja

Mirando bisinja
bo kabés bentá pa suid
ku strik i mispel den bo wowo
bo n'sa ta ken bo ta

i den bo skochi di charada
kresiendo den rámanan di kwihi
awe nochi bo skinanan ta papia
bo ta habri bo bentana
i e lamúnchinan ta bira bèrdè
tra'i bo lomba

Pedro R. Velásquez

VI

Na mitá kurpa
man na laria
nan por a bin den kaja
jen di flor
jen di chupabèbè
ku bok'i piedra
nan ta krusa pía
nan ta parti anja
smaak bibo de lamunchi
pa bisinja pèrde miedo

i e mucha muhénan ku karisia'i sinta
aínda no ta kòrda
un doló skondí den nan barika
ora luna koi nan di sorpresa
sintá den nan beranda

Pedro R. Velásquez

I

Kraamkamer

De weeën zwollen aan; het water brak...
Twee wonden gaapten mij nu aan:
haar open mond, die hijgend sprak,
maar, hijgend, nog verzweeg de pijn
die uit haar andere wonde gutste,
maar waaruit ook, te zelfder tijd,
nieuw leven, jong en ongerept,
opwelde uit de levensbron...

Luis H. Daal

II

Verbondenheid

Van onbeschrijf'lijk rood
doortrokken, kwam de moederkoek
mij, trillend vol van leven
en glimmend, achterna...
En onze wegen scheidden zich
toen vlijmend koude staal
de nog lauw-warme navelstreng
in tweeën klief!
Voorbij waren de donk're dagen
waarop de moederkoek
mij voedsel en laaf'nis schonk.

Ik worstelde en mij wegbanend
langs de doorgang
naar het lonkend' leven,
zag ik uiteindelijk het licht.
Maar hij, de milde gever
en trouwe tochtgenoot,
zijn taak eenmaal volbracht,
werd plechtig aan de schoot
van moeder Aarde toevertrouwd!

Luis H. Daal

Het poëtisch oeuvre van Pierre Lauffer

Pierre Lauffer is de belangrijkste Antilliaanse dichter, die tot nu toe in de landstaal, het Papiamento, gepubliceerd heeft.
Hij heeft naast poëzie ook proza geschreven, maar hij is er het beste in geslaagd om ons van zijn dichterschap te overtuigen.
Eén van zijn eerste gedichten is het bekende lofdicht "Corsow" of Curacao, een nogal hoogdravend gedicht, waarin ritme en rijm een grote rol spelen. Ik zou het haast willen vergelijken met een kapstok, waaraan de dichter zijn zorgvuldig gekozen woorden heeft opgehangen. Het doet mij enigszins denken aan de Zuid-Amerikaanse dichter Rubén Darío, die soms met bepaalde woorden een zeer muzikaal effect weet te bereiken.
Lauffer's tweede gedichtenbundel, die als titel kreeg "Kumbu", werd in 1954 door het Cultureel Centrum Curacao met de eerste prijs bekroond. Uit deze bundel is het gedicht "Keho di katibu" (het klagen van de slaaf).
Dit is in wezen een eenvoudig gedicht met een sterk sociaal karakter. De inhoud is duidelijk. Het stelt twee polen tegenover elkaar: de plantagehouder en de slaaf. Een thema, dat herhaaldelijk voorkomt in de Midden-Amerikaanse literatuur.
Het eerste werk over dit soort onderwerp is van de hand van Suárez Romero (± 1839), waarbij een slaaf gestraft wordt, omdat hij de slavin van zijn baas verleid heeft.
Dit thema zou later in de literatuur van het Caribisch gebied uitgroeien tot het zgn. "Afro-Cubanismo" (1920 - 1940), waarbij de neger de belangrijkste plaats gaat innemen.
Een goed voorbeeld hiervan uit de Nederlandse literatuur is het bekende werk van Cola Debrot "Mijn zuster de negerin". In de Antilliaanse literatuur zijn het vooral Pierre Lauffer en Elis Juliana geweest, die zich hiermee hebben beziggehouden.
In het reeds genoemde gedicht "Keho de katibu" wordt de plantagehouder geschilderd als een immoreel mens, die zijn slaven geen menswaardig bestaan weet te geven. Ik laat hier de bewerking van Cola Debrot volgen:

De slaaf spreekt

Ik had geen leven, ik ga de dood in,
wreedaard zonder ziel.
Hoe vin-je de wonden op mijn rug?
Hoe vin-je dat ik aan alle kanten bloed?

Geen ogenblik was ik veilig in je handen.
Zonder reden sloeg je mij in het gezicht.
Je hebt mij gestriemd met je karwats.
Je hebt mij gesleurd over de barre grond.
Het dagelijks voedsel heb je mij onthouden.

Wees tevreden. Je hebt je doel bereikt.
Nog één minuut en ik barst en sterf.
Maar de geschiedenis is nog lang niet uit.
De rekening wordt ingediend,
ná mijn dood.

De dichter heeft hier dus uiting willen geven aan zijn abolitionistische gevoelens. Het sterk lyrische karakter heeft de vertaler op voortreffelijke wijze weten weer te geven, maar er is daarbij toch, helaas, veel van de originele sfeer verloren gegaan. We ondergaan in de Nederlandse bewerking niet meer de "kunuku"- of plantagesfeer. Een vertaling als "over de barre grond", terwijl er staat, dat de slaaf op de plantage gesleurd werd, is nogal vaag. "Over de barre grond" localiseert ons niet, we weten niet wáár het gedicht zich afspeelt. Verder is de vertaler voorbijgegaan aan een heel belangrijk woord. Pierre Lauffer heeft niet voor niets het woord "Bomba" gebruikt. Hij geeft ons daarmee te kennen, dat de slaaf spreekt, niet tegen de blanke plantagehouder, maar tegen de slavenopzichter, óók een neger.
Dit komt in de vertaling niet tot uitdrukking, wat jammer is, omdat men dan niet de dreiging voelt, waarmee het gedicht eindigt. De slotregel "ma mi alma lo plegabo" betekent nl. veel méér dan "de rekening wordt ingediend na mijn dood". Het betekent, dat de geest van de slaaf de slavenopzichter zijn hele leven zal blijven kwellen. Voor een nuchtere blanke plantagehouder zou dit helemaal niet een bedreiging zijn geweest, maar voor de "Bomba", een rasgenoot van de slaaf, daarentegen wel, omdat deze wél in spiritisme gelooft. Kortom, in de Nederlandse bewerking is de typische plantagesfeer van Curacao verloren gegaan.
Uit deze bundel is ook het gedicht "Balia barí", waarbij het Pierre Lauffer er vooral om te doen was de muziek van de "tambú", de trommel, te imiteren met zeer rithmische, onomatopeïsche woorden.
Met zeer plastische termen heeft hij daarbij een sfeer van dans en sensualiteit gecreëerd, een techniek, die we ook tegenkomen in de poëzie van de Cubaanse dichter Nicolás Guillén.
Gelukkig is poëzie niet alleen maar een techniek, die iedereen zou kunnen leren. Poëzie omvat veel méér.
Het wezen der poëzie (ik citeer Vestdijk) is het essentiële, het mysterieuze

en onuitsprekelijke, datgene wat zich tegen nadere formulering verzet, en dus "technisch" niet omschreven kan worden.
En dit weet Pierre Lauffer ook wel. Hiervan getuigt zijn gedicht "No fada si mi sigui ripití" (wordt niet boos als ik maar blijf herhalen) uit zijn laatste bundel, die in 1963 wéér met de eerste prijs door het Cultureel Centrum Curacao bekroond werd.
De Natuur oefent een bijzondere aantrekkingskracht uit op Pierre Lauffer. In de geluiden om zich heen hoort hij een symphonie; hij wordt een bepaald ritme gewaar, dat niet overeenstemt met dat van zijn eigen leven. Neen, het ritme van de "kunuku", het platteland, is ànders, rustiger. Het platteland kent niet het lawaai en de gejaagdheid van de stad, waar het, zoals de dichter eens zei "keien regent van waarheid en bitterheid".
Welnu, deze "rust" stelt Lauffer in staat om bepaalde afstanden "aan te voelen" i.p.v. ze te "meten".
De zonnestralen, die b.v. door het gebladerte van een boom heenschijnen en, doordat de takken zich telkens bewegen, op de grond als lichtvlekken te zien zijn, die aan en uitgaan, wekken bij hem een zekere sensatie op.
Het lijkt alsof die lichtvlekken een "tikkend" geluid maken, net als regendruppels. De dichter vergelijkt de zonnestralen dan ook met regendruppels. Er is sprake van synaesthesie. Dit zgn. "tikken" van de zonnestralen op de grond wekt weer een ander gevoel op: het voorbijgaan van de tijd.
Ik laat hier de Nederlandse bewerking van dit gedicht volgen:

<u>Vertaling</u>: No fada si mi sigui ripití

Wordt toch niet boos
als ik maar blijf herhalen
dat ik er zó van hou
door het bos te dwalen
om te genieten
van 't orkest
dat de Natuur mij biedt

Dáár ben ik zorgeloos
wars van de ellende van de kennis.
Dáár zie ik graag
hoe de zon,
als druipend vocht,
zijn stralen laat druppelen
dwars door een boom,
dáár kan ik voelen
hoe de tijd,
op fluwelen sandalen,
aan mij voorbij gaat;
en horen hoe de vogels
hun vrijend spel spelen
en luisteren hoe de bodem
zachtjes ademhaalt.

Omdat de ervaring mij geleerd heeft
de mens te ontwijken,
zoek ik mijn toevlucht
ver van de wereld,
diep in het bos;
dichtbij de dieren,
dichter bij God.

Iemand heeft eens opgemerkt, dat het jammer is, dat het werk van Pierre Lauffer niet in een wereldtaal is geschreven. Zo jammer is dat ook weer niet, de Nederlandse Antillen kunnen er trots op zijn, dat juist door de pen van deze dichter de poëzie in de landstaal is gaan bloeien.

H. Habibe

Een ander lied

Dit is een waar en eenvoudig verhaal van een zomermiddag waarin jij en de wind samenspeelden. Een zomermiddag, die als een felgekleurde bal voor je voeten rolde, die je oppakt en teruggooit naar het kind bij wie hij wegsprong. Een kind, met een bal, verdwijnt door het tuinhek.
. . . alleen de vreugde van een moment meespelen blijft.

We liepen samen over de dijk, zij en ik, links lagen de groengele, en ver

naar achteren, tegen de helling op, vervloeide alles in een waas van teer blauw. Aan de andere kant lag het water, het nooit aflatende water, dat in duizenden vonken de zon opdronk, doorgolfde en samen deed vloeien tot een lichtende vlek, die daar lag, strak en zwaar als een plaat geslagen zilver.

En boven alles rekte de hemel zich uit, strakgespannen, alsof hij moeite had heel die wijsheid te omvatten in zijn geweldige armen.

Nu liep zij de helling af, nee, niet dartel of charmant, maar lief, doodgewoon lief was 't, zoals zij daar ging op die hoge hakken, iets voorovergebogen naar de ontelbare witte bloemen, die over dijk en schorren lagen. Als late strooisels van een vroege kommuniemis lagen zij daar, strooisels die een onwetend voorbijganger een herinnering geven, een gedachte aan feest.

Nieuwsgierig naar wat ze zou doen, stond ik daar, m'n handen in mijn zakken. Ze draait zich om, haar shawl in de hand: "Ik pluk ze voor jou!" Verwonderd gooi ik mijn veel te lange haren naar achteren en vraag: "voor wie?" - want nog nooit in heel mijn leven gaf een meisje mij een bloem. - "Nou, voor jou", is het eenvoudige antwoord, en zwaaiend met haar shawl loopt ze verder, bukkend naar de witheid om haar heen.
Toen kwam de wind . . . . .
Eerst zacht en stil, om haar niet aan het schrikken te maken, kwam hij aan, deed het water, dat tegen de wering brak, verstuiven, streelde een lok weg, die voor haar ogen gevallen was en keerde. Met hem de shawl, - een lichte huivering deed even haar rokken bewegen. - Ik ging lager staan, knielde op de bazaltblokken om het hele spel af te zien dat komen zou. Nog steeds was het een zoet strelen, een teder liefkozen. In hoffelijke gedienstigheid deed hij de bloemen neigen als haar vingers reikten om ze te plukken. In mijn aandacht vergat ik zelfs, dat ze voor mij bestemd waren. Een meeuwendons zweefde op. Gretig greep hij die kans aan en bevestigde het als een lichte roos in heur haar. Dan, neergehurkt achter een rietstrook, wachtte hij het resultaat van zijn hofmakerij af. Het dons viel, shawl lag roerloos, de bloemen stonden stil in de zon. Ze keek om en lachte, ik lachte terug, liet een handvol kleine schelpen door mijn vingers op de stenen tikken . . . . .
Hij had het gezien; even rimpelde het water, trilde het harde gras en boog dan om de wilde vaart te kunnen dragen, waarmee hij aangestormd kwam, haar onstuimig omhelzend, in één lange teug, - strak sloeg de jurk om haar benen, - hij slingerde zich rond haar hals, een wankelen, en kuste . . . kuste in razende vaart haar voorhoofd, wimpers, wangen en lippen, kuste haar hele

lichaam en rolde dan schaterlachend, juichend de dijk op, de dijk af, sloeg in zijn uitbundigheid het riet in de sloten voorover en golfde uit over het verre korenveld. En terug kwam hij, steeds weer zijn spel spelend, teder, zacht, in elegante zwier. Dan weer, razend-onstuimig in het dansen van lange, slanke vingers, over een wit klavier, tastte hij haar af. Zocht tintelend naar een warm verstaan. Feller, harder, hoog op en dan vallend in hartstochtelijke roes. Hijgend, snakkend naar adem schokt hij terug, maar begint zijn spel. Een streling door heur haar, een blanke kus op haar hals, nog zachter, nog zoeter dan tevoren. Haar donkere krullen laat hij dansen als kleine witte meeuwen op het water. Van ver laat hij zijn lach horen, van ver zwaait hij haar toe. Maar zij, zij lacht naar mij, zij plukt bloemen voor mij, zij knielt voor mij in de wereld. En jaloers, jaloerser valt hij aan om zijn eeuwenoud, pasgeboren spel te spelen.
Maar geen lach voor hem, geen kus de zijne . . . . .
In het tikken van de kleine schelpen, in het verstuiven van het water klinkt en blinkt mijn zang, mijn geluk, mijn . . . . .

Een schaduw valt op de zilvergrijze wering, een hand met een shawl daalt en daarachter een lach; de middagzon.
Op de stenen ligt een handvol witte bloemen, in het verre korenveld treurt de wind . . . . .

R. López-Ramírez

LUBSJA

Het wezen is verloren
in de kosmos
als een vleermuis
op 42° N.B., 77° W.L.,
die zijn vleugels uitslaat
naar andere planeten
om zich te voeden
2^3 met het bloed des Universums
Mars is in het teken
2 van de Leeuw gekomen
Boedha in het teken
2 van Mantjev verkracht.
En de martiale kracht
zal de Ceasar
niet verpletteren,
maar het wezen zal vergaan
als een bloeddorstige raket
met sterren
door het Heelal verjaagd
en achtervolgd door de klanken
3^2 van Salomon's Psalm 72.

3x7= 21

Ramón Todd Dandaré

JU DI TERA

pa O. D. Habibe

Lamán a lanta, subi, sapatiá
riba Tera, jena su kurpa ku ansha,
laga su weso di lomba ta krak,
trose, preta i skupi den su baranka.

Nwebe luna den anochi kolgá
a lombra Tera jen-jen di speransa,
ora un doló i terror di tempestad
a bin buta morto krese den su alma.

Biento skèrpi a brota fo'i orkán,
kuminsá ranka tur blachi di mata,
kore bai manera un loko nan tras,
trompiká, lanta para i bolbe ranka.

Awasero, ku karbachi den man,
a kore subi un sero, baha, drama,
pone wantomba ku lomba doblá
na kareda tra'i Tera su santana.

Un lámper a bula sker, rementá
skochi di Tera, ku su alma na flama,
i mané un morto ta kibra su graf
m'a preta sali fo'i Tera su entraña.

Henry Habibe
9 februari 1967

Den Haag, juli 1968

L.S.

Ter kennismaking met "Watapana" dit eerste nummer GRATIS.
Een kortstondig contact is echter niet genoeg.
Wil men iemand leren kennen, dan moet men hem regelmatig zien.
Abonneert U dus nu!

Gelieve onderstaand strookje in te vullen en op te sturen aan het secretariaat. Uw postwissel kunt U richten aan de heer H. Habibe, Regentesseplein 21 A, Den Haag.

Voor Nederland bedraagt de contributie fl. 7,-, voor de Antillen N.A. fl. 5,- per jaar. Met dit kleine bedrag maakt U de reis langs de Antillen meerdere malen.....

In het eerstvolgende nummer zullen o.a. de oorsprong en ontwikkeling van het papiamento behandeld worden door Dr. H.L.A. van Wijk, lector Spaans aan de Rijksuniversiteit te Leiden.

Ondergetekende wenst zich te abonneren op het tijdschrift "Watapana". Het abonnementsgeld ad fl. 7,-/ N.A. fl. 5,- is heden overgemaakt.

NAAM :
ADRES :
PLAATS: Handtekening,